

III-37.1 YATIRIM HİZMETLERİ İLE YAN HİZMETLERE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ

(III-37.1)

(11/7/2013 tarihli ve 28704 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanım ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, yatırım kuruluşlarının faaliyet izni almasına ilişkin esasları, yatırım hizmet ve faaliyetleri ile yan hizmetleri ve bunların sunumu sırasında uyulacak ilke ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 37, 38, 39, 45 ve 128 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Aracı Kurum: Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasındaki yatırım hizmet ve faaliyetlerinden (a), (b), (c), (e) ve (f) bentlerinde yer alanları münhasıran yapmak üzere Kurul tarafından yetkilendirilen yatırım kuruluşunu,

b) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,

c) Birlik: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğini,

ç) Borsa: Anonim şirket şeklinde kurulan, sermaye piyasası araçları, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve Kurulca uygun görülen diğer sözleşmelerin, belgelerin ve kıymetlerin serbest rekabet şartları altında kolay ve güvenli bir şekilde alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilân etmek üzere kendisi veya piyasa işleticisi tarafından işletilen ve/veya yönetilen, alım-satım emirlerini sonuçlandıracak şekilde bir araya getiren veya bu emirlerin bir araya gelmesini kolaylaştıran, 6362 sayılı Kanuna uygun olarak yetkilendirilen ve düzenli faaliyet gösteren sistemleri ve pazar yerlerini,

d) Dağıtım Kanalları: Bilgiye geniş bir kitle tarafından ulaşılmasına imkân sağlayan veya sağlayabilecek nitelikte olan her türlü iletişim aracını,

e) Finansal Varlıklar: Sermaye piyasası araçları, para piyasası araç ve işlemleri, nakit, döviz, mevduat, katılma hesabı ile Kurulca uygun görülen diğer varlık ve işlemleri,

f) İhraç: Sermaye piyasası araçlarının ihraççılar tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satışını,

g) Kaldıraçlı işlem: Yatırılan teminat tutarı karşılığında, döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıkların kaldıraçlı olarak elektronik ortamda oluşturulmuş bir platformda alım satımı işlemlerini,

ğ) Kanun: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,

h) Karşılaştırma ölçütü ve eşik değer: Kurulun bireysel portföylerin ve kolektif yatırım kuruluşlarının performans sunumuna, performansa dayalı ücretlendirme ve derecelendirme faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerinde belirtilen ölçüt ve değeri,

ı) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

i) MKK: Kanunun 81 inci maddesinde tanımlanan Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketini,

- j) Özsermaye: Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemeleri uyarınca hesaplanan özsermayeyi,
- k) Profesyonel ve genel müşteri: Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esaslarına ilişkin düzenlemelerinde tanımlanan profesyonel ve genel müşterileri,
- l) Sermaye Piyasası Araçları: Menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dahil olmak üzere Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını,
- m) Teşkilatlanmış diğer pazar yerleri: Borsalar dışında sermaye piyasası araçlarının alıcı ve satıcılarını bir araya getiren, alım ve satımına aracılık eden, bunlar için sistemler ve platformlar oluşturan ve bunları işleten alternatif işlem sistemlerini, çok taraflı işlem platformlarını ve teşkilatlanmış diğer piyasaları,
- n) Tezgaüstü Piyasa: Borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında kalan piyasaları,
- o) Tezgaüstü İşlem: Borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında kalan piyasalarda gerçekleştirilen işlemleri,
- ö) Türev Araç: Aşağıda sayılan veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer türev araçları,
- 1) Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları,
- 2) Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişikliğe; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıkları birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri,
- 3) Döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldıraçlı işlemleri,
- p) Yatırım Kuruluşu: Aracı kurumlar, bankalar ve yatırım hizmeti ve faaliyetinde bulunmak üzere kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumlarını,
- r) Yönlendirici Nitelikte Yorum ve Tavsiye: Yatırımcılara yönelik olarak sunulan, belirli sermaye piyasası araçlarının alım satımını teşvik edici ifadeler içeren veya başka bir surette yatırımcı kararlarını etkileyebilecek yorum ve tavsiyeleri,
- s) YTM: Kanununun 83 üncü maddesinde tanımlanan Yatırımcı Tazmin Merkezini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetler

Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri

MADDE 4 – (1) Kuruldan izin almak kaydıyla yapılabilecek ve bu Tebliğ ile düzenlenen yatırım hizmetleri ve faaliyetleri şunlardır:

- Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin alınması ve iletilmesi.
- Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin müşteri adına ve hesabına veya kendi adına ve müşteri hesabına gerçekleştirilmesi.
- Sermaye piyasası araçlarının kendi hesabından alım ve satımı.
- Bireysel portföy yöneticiliği.
- Yatırım danışmanlığı.
- Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunularak satışa aracılık edilmesi.

- f) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunmaksızın satışa aracılık edilmesi.
- g) Çok taraflı alım satım sistemlerinin ve borsa dışı diğer teşkilatlanmış pazar yerlerinin işletilmesi.
- ğ) Sermaye piyasası araçlarının müşteri namına saklanması ve yönetimi.
- h) Kurulca belirlenecek diğer hizmet ve faaliyetlerde bulunulması.

Yatırım hizmet ve faaliyetleri için izin alma zorunluluğu

MADDE 5 – (1) Bu Tebliğ ile düzenlenen yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinin her birinin düzenli uğraşı, ticari veya mesleki faaliyet olarak icra edilebilmesi için Kuruldan izin alınması zorunludur.

(2) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ancak yatırım kuruluşları tarafından yerine getirilebilir. Yatırım ortaklıkları ile portföy yönetim şirketlerine ilişkin hükümler saklıdır.

(3) Yatırım kuruluşlarının müşterileri dışındaki taraflarla herhangi bir yatırım hizmet ve faaliyeti sunma amacı olmaksızın kendi portföyleri için sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlem yapmaları Kurul iznine tabi değildir.

Yan hizmetler

MADDE 6 – (1) Yatırım kuruluşlarının yetkili oldukları yatırım hizmet ve faaliyetlerine bağlı olarak yapabilecekleri yan hizmetler şunlardır:

- a) Sermaye piyasaları ile ilgili danışmanlık hizmetleri sunulması.
 - b) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile sınırlı olarak kredi ya da ödünç verilmesi ve döviz hizmetleri sunulması.
 - c) Sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlemlerle ilgili yatırım araştırması ve finansal analiz yapılması veya genel tavsiyede bulunulması.
 - ç) Aracılık yükleniminin yürütülmesi ile ilgili hizmetlerin sunulması.
 - d) Borçlanma veya başka yollardan finansman sağlanmasında aracılık hizmeti sunulması.
 - e) Servet yönetimi ve finansal planlama yapılması.
 - f) Kurulca belirlenecek diğer hizmet ve faaliyetlerde bulunulması.
- (2) Portföy yönetim şirketlerinin bulunabilecekleri yan hizmetlere ilişkin mevzuat hükümleri saklıdır.

Yan hizmetler için bildirim zorunluluğu

MADDE 7 – (1) Yan hizmetler, yatırım kuruluşları tarafından ayrıca bir yetki belgesine tâbi olmaksızın Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde yapılır.

(2) Yatırım kuruluşları, faaliyet izni başvuruları sırasında sunmayı planladıkları yan hizmetleri de Kurula bildirmekle yükümlüdürler. Faaliyet izninin alınmasından sonra, başka yan hizmetlerin de sunulmak istenmesi halinde, bunlar için de ayrıca Kurula bildirimde bulunulur.

(3) Kurula yapılan bildirim takiben 20 iş günü içinde Kurulca aksi yönde görüş bildirilmedikçe, bildirimde bulunulan yan hizmetler bu Tebliğde belirtilen esaslara uygun olarak yürütülmeye başlanır. Kurulca istenecek eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması için geçen süreler bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

Aracı kurumların gruplandırılması

MADDE 8 – (1) Aracı kurumlardan;

- a) Emir iletimine aracılık ve yatırım danışmanlığı faaliyetlerinden herhangi birini veya tamamını yürütecek olanlar “dar yetkili”,
- b) İşlem aracılığı, en iyi gayret aracılığı faaliyeti, sınırlı saklama hizmeti ve portföy yöneticiliği faaliyetinden herhangi birini veya tamamını yürütecek olanlar “kısmi yetkili”,

c) Portföy aracılığı faaliyeti, genel saklama hizmeti ve aracılık yüklenimi faaliyetinden herhangi birini veya tamamını yürütecek olanlar "geniş yetkili", olarak adlandırılır.

Yurtdışında yerleşik kuruluşların faaliyetleri

MADDE 9 – (1) Türkiye'deki yerleşik kişilere yönelik tanıtım, reklam ve pazarlama gibi faaliyetlerde bulunulmaması şartıyla, yatırım kuruluşları da dahil Türkiye'de yerleşik kişilerin tamamen kendi inisiyatifleri doğrultusunda, yurt dışında yerleşik finansal kuruluşlardan aldıkları her türlü yatırım hizmet ve faaliyeti ile bu kuruluşlar nezdinde açtıkları hesaplar, söz konusu hesaplara gönderilen nakit ve diğer kıymetler ile bu hesaplar üzerinden gerçekleştirdikleri işlemler bu Tebliğin kapsamı dışındadır.

(2) Birinci fıkranın uygulanması kapsamında yurt dışında yerleşik kuruluşlar tarafından, Türkiye'de iş yeri açılması, Türkçe internet sitesi oluşturulması, sunulan yatırım hizmet ve faaliyetlerine ilişkin olarak Türkiye'de yerleşik kişi ya da kurumlar aracılığıyla ve/veya doğrudan tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde bulunulması durumlarından herhangi birinin varlığı halinde faaliyetlerin Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik olduğu kabul edilir ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır. Faaliyetlerin Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik olduğunun tespitine ilişkin ilave kıstaslar Kurul tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Alım Satım Aracılığı Faaliyeti

Alım satım aracılığı faaliyeti

MADDE 10 – (1) Alım satım aracılığı faaliyeti, bu Tebliğde tanımlanan ve Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan emir iletimine aracılık, (b) bendinde yer alan işlem aracılığı ve (c) bendinde yer alan portföy aracılığı faaliyetlerinin tümünü birlikte ifade eder.

Emir iletimine aracılık faaliyetinin tanımı

MADDE 11 – (1) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında emir iletimine aracılık faaliyeti sermaye piyasası araçlarına ilişkin müşteri emirlerinin yatırım kuruluşları tarafından;

a) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) veya (c) bendi kapsamında yetkilendirilmiş bir yatırım kuruluşuna veya,

b) Kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluşa, iletilmesini ve emirlerin sonuçlarına ilişkin bilgilendirme yapılmasını ifade eder.

(2) Aşağıdaki faaliyetler de emir iletimine aracılık faaliyeti kapsamında sayılır:

a) Halka arz, tahsisli satış veya nitelikli yatırımcılara satış sırasında taleplerin toplanmasıyla ilgili olarak taleplerin ilgili yatırım kuruluşuna iletilmesi ve müşteriler tarafından ilgili sermaye piyasası aracının bedeli olarak tevdi edilen nakdin tahsili veya geri ödenmesi gibi işlemleri kapsamak üzere gişe hizmeti verilmesi.

b) Lehine faaliyet gösterilen işlem ve/veya portföy aracılığına yetkili kuruluşun sunabileceği yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinin yatırımcılara tanıtılması, sözleşme akdedilmesine aracı olunması.

c) Sözleşme yapmak isteyen tarafların komisyon karşılığında bir araya getirilmesi faaliyetleri.

(3) İkinci fıkrada sayılan hizmetler müşterilerle çerçeve sözleşme imzalanmaksızın sunulabilir.

Emir iletimine aracılık faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 12 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyeti Kuruldan izin almak kaydıyla aracı kurumlar ve kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere bankalar tarafından yapılabilir.

Emir iletimine aracılık faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 13 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının,

a) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

b) Emir iletimine aracılık faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumlu olacak birimi de içeren organizasyon yapısını oluşturmuş ve birim yöneticisini istihdam etmiş olması,

c) Emir iletimine aracılık faaliyetlerinin yürütüleceği merkez veya merkez dışı örgütlerinde çalışacak yeterli sayıda ihtisas personelini istihdam etmiş olması,

ç) Emirlerin iletileceği işlem veya portföy araçlarının listesi ile bu sürecin nasıl işleyeceğine ilişkin şirket politikasını belirlemiş olması, zorunludur.

(2) Bankaların emir iletimine aracılık faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

Emir iletimine aracılık faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 14 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyetinin yürütülmesi sırasında yatırım kuruluşlarının aşağıdaki ilke ve esaslara uymaları zorunludur:

a) Emir iletimine aracılık yapacak yetkili kuruluş ile lehine faaliyet gösterilecek her bir kuruluş arasında tarafların hak ve yükümlülüklerinin belirlendiği bir sözleşme imzalanması şarttır.

b) Hem emir iletimine aracılığa yetkili kuruluşun hem lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluşun işlemlere başlamadan önce müşteri ile ayrı ayrı çerçeve sözleşme imzalaması esastır. Ancak her iki yetkili kuruluşun mutabakatı ve yetkilendirmesiyle emir iletimine aracılık ve işlem aracılığı faaliyetlerine ilişkin esaslara aynı sözleşmede yer verilmesi halinde tek çerçeve sözleşme yapılması mümkündür.

c) Müşterilere ait hesap ve işlemlerin lehine faaliyet gösterilen kuruluş nezdinde müşteri bazında izlenmesi gerekir.

ç) Çerçeve sözleşmeler ile risk bildirimleri dahil lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluşa iletilen emirlere ilişkin belgeler ile kayıtların birer örneğinin emir iletimine aracılık faaliyetine yetkili kuruluş nezdinde saklanması gerekir.

d) Kurulun belge ve kayıt düzenlemeleri uyarınca müşteriye yapılacak bildirimleri lehine faaliyet gösterilen kuruluş yapmakla yükümlüdür. Ancak müşterilerin talep etmesi halinde, hesapların açılması ve emirlerin iletilmesiyle sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgelerin emir iletimine aracılık etmeye yetkili kuruluş tarafından da ibraz edilmesi zorunludur.

e) Hem emir iletimine aracılığa yetkili kuruluş hem de lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluş, müşterilerine ait emirlerin gizliliğini korumakla yükümlüdür. Müşteriye ait emir bilgileri herhangi bir üçüncü şahsa, müşteri aleyhine ve üçüncü şahıs lehine müşterinin bilgisi olmaksızın aktarılamaz ve kullanılamaz.

(2) Emir iletimine aracılık faaliyeti kapsamında tesis edilecek her yeni sözleşme ayrıca Kurula bildirilir.

Emir iletimine aracılık faaliyetinin yurt dışında yerleşik kuruluşlarla yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 15 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyetinin yurt dışında yerleşik kuruluşlarla yürütülmesi durumunda işlemlere başlamadan önce Kurula bildirimde bulunulması zorunludur. Bu fıkra kapsamında tesis edilecek her yeni sözleşme ayrıca bildirim tabidir.

(2) Emir iletimine aracılık faaliyetinin yurt dışında yerleşik kuruluşlarla yapılması halinde;

a) İşlemlerin yürütüleceği ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış kuruluşlar ile yazılı sözleşme yapılması,

b) Hem emir iletimine aracılığa yetkili kuruluşun hem lehine faaliyet gösterilen yurtdışında yerleşik yetkili kuruluşun işlemlere başlamadan önce müşteri ile ayrı ayrı çerçeve sözleşme imzalaması,

c) Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemeleri uyarınca müşteriye gerekli risk bildirimini yapmış olması,

ç) Çerçeve sözleşmeler ile risk bildirimleri dahil lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluşa iletilen emirlere ilişkin tüm bilgi ve belgelerin birer örneğinin emir iletimine aracılık faaliyetine yetkili kuruluş nezdinde saklanması ve bu bilgilerin talebi halinde müşteriye ibrazı, zorunludur.

(3) Bu madde uyarınca Kurula yapılacak bildirimler ilgili ülkenin yetkili otoritesi ile Kurul arasında yeterli bilgi akışı ve ülke mevzuatları arasında uyum olup olmadığı açısından değerlendirilir. Kurula yapılan bildirim takiben 20 iş günü içinde Kurulca aksi yönde görüş bildirilmedikçe, bildirim konusu hizmet ve faaliyet bu Tebliğde belirtilen esaslara uygun olarak yürütülmeye başlanır. Kurulca istenecek eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması için geçen süreler bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

(4) Yatırım kuruluşlarınca kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik olarak yurt dışında yerleşik kuruluşlarla emir iletimine aracılık faaliyeti yürütülemez.

(5) Kurulun yabancı sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasına ve satışına ilişkin düzenlemeleri saklıdır.

İşlem aracılığı faaliyetinin tanımı

MADDE 16 – (1) Kanununun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında işlem aracılığı faaliyeti, emir iletimine aracılık faaliyetine ek olarak, müşterilerin sermaye piyasası araçlarıyla ilgili alım veya satım emirlerinin müşteri adına ve hesabına veya kendi adına ve müşteri hesabına yatırım kuruluşları tarafından,

a) Borsalar ya da teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine,

b) Kanununun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yetkilendirilmiş bir kuruluşa,

c) Kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluşa, iletilmek suretiyle gerçekleştirilmesini ifade eder.

İşlem aracılığı faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 17 – (1) İşlem aracılığı faaliyeti Kuruldan izin almak kaydıyla;

a) Aracı kurumlar tarafından sermaye piyasası araçları üzerinde,

b) Bankalar tarafından paylar, kaldıraçlı işlemler ile pay endekslerine ya da paylara dayalı türev araçlar hariç olmak üzere sermaye piyasası araçları üzerinde, yapılabilir.

(2) İşlem aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir tablo EK/1'de yer almaktadır.

İşlem aracılığı faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 18 – (1) İşlem aracılığı faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara ve 13 üncü maddede yer alan emir iletimine aracılık faaliyetine ilişkin özel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının,

a) 59 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca sınırlı saklama hizmeti vermek üzere faaliyet izni almış veya bu izni almak üzere Kurula başvurmuş olması,

b) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

c) İşlemlerin gerçekleştirileceği piyasalar ile varsa birlikte çalışacağı emir iletimine aracılığa ve portföy aracılığına yetkili kuruluşların listesi ile bu sürecin nasıl işleyeceğine ilişkin emir gerçekleştirme politikasını belirlemiş olması,

ç) Türev araç işlemleri yapacak yatırım kuruluşlarının ayrıca; yeterli sayıda türev araçlar müşteri temsilcisi ile muhasebe ve operasyon sorumlusunu görevlendirmiş olması,

gerekir.

(2) Bankaların işlem aracılığı faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (b) bendi aranmaz.

İşlem aracılığı faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 19 – (1) İşlem aracılığı faaliyetinin yürütülmesi sırasında yatırım kuruluşlarının aşağıdaki esaslara uymaları zorunludur:

a) Yatırım kuruluşları müşteri emirlerini, emir gerçekleştirme politikası, çerçeve sözleşmede belirtilen esaslar, müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğü, özen ve sadakat borcu çerçevesinde kabul ederek yerine getirir.

b) Borsada işlem yapmayı gerektiren emirler ayrıca ilgili mevzuatta belirlenen esaslar çerçevesinde alınır ve yerine getirilir.

c) İşlem aracılığına yetkili kuruluşların, emirleri portföy aracılığı faaliyetine yetkili bir kuruluşa iletmek suretiyle gerçekleştirmeleri halinde;

1) İşlemlere başlamadan önce bu kuruluşla tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren yazılı bir sözleşme imzalaması,

2) Müşterilere ait hesap ve işlemleri kendi nezdinde müşteri bazında izlemesi,

3) Müşteri emirlerini kendi hesabına veya ilişkili kişilerin hesabına verilen aynı fiyatlı emirlerden öncelikli olarak yerine getirmesi,

gerekir.

ç) Tezgahestü türev araç işlemleriyle ilgili olarak müşterilerin kesinleşmiş nakit alacaklarının müşteri talebi üzerine, en geç 3 iş günü içinde tam ve nakden ödenmesi gerekir.

d) Kaldıraçlı işlemlerle ilgili olarak yatırılan teminat tutarlarının üzerinde bir kayba uğratabilecek şekilde müşterilere işlem yaptırılamaz. Yatırımcının piyasa koşullarından dolayı teminatından daha fazla zarara uğraması halinde söz konusu zarar yatırımcıdan talep edilemez.

e) Yatırım kuruluşları müşteri emirlerinin gizliliğini korumakla yükümlüdür. Müşteriye ait emir bilgileri herhangi bir üçüncü şahsa, müşteri aleyhine ve üçüncü şahıs lehine müşterinin bilgisi olmaksızın aktarılamaz ve kullanılamaz.

İşlem aracılığı faaliyetinin yurt dışı piyasalarda yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 20 – (1) Yurt dışı piyasalarda işlem aracılığı faaliyeti, yurt dışında herhangi bir borsaya veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine üye olmak suretiyle veya ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluş

vasıtasıyla yürütülebilir. Bu durumda Kurula işlemlere başlamadan önce bildirimde bulunulması zorunludur. Bu fıkra kapsamında tesis edilecek her yeni üyelik ve sözleşme ayrıca bildirim tabidir.

(2) Yurt dışı piyasalarda işlem aracılığı faaliyetinde bulunacak yatırım kuruluşlarının;

a) İşlemleri ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluş vasıtasıyla yürütmesi durumunda, söz konusu kuruluşlarla 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi uyarınca yazılı sözleşme yapması,

b) Müşterileri yurt dışı işlemlerle ilgili olarak çerçeve sözleşme imzalamış ve Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemeleri uyarınca gerekli risk bildirimini yapmış olması,

c) Yurt dışı piyasalarda yapacakları işlemleri müşteri bazında izlemesi, bunu teminen gerekli ve yeterli belge, kayıt, iletişim, muhasebe ve iç kontrol sistemini oluşturması,

ç) İşlemleri yurt dışında herhangi bir borsaya veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine üye olmak suretiyle yürütmesi durumunda, ilgili otoriteye yapılan raporlamalarda yer alan mali veya hukuki durumu etkileyebilecek hususlar ile ilgili otorite tarafından uygulanan yaptırımları, durumun ortaya çıktığı tarihten itibaren 3 iş günü içerisinde Kurula bildirmesi,

gerekir.

(3) Bu madde uyarınca Kurula yapılacak bildirimler ilgili ülkenin yetkili otoritesi ile Kurul arasında yeterli bilgi akışı ve ülke mevzuatları arasında uyum olup olmadığı açısından değerlendirilir. Kurula yapılan bildirim takiben 20 iş günü içinde Kurulca aksi yönde görüş bildirilmedikçe, bildirim konusu hizmet ve faaliyet bu Tebliğde belirtilen esaslara uygun olarak yürütülmeye başlanır. Kurulca istenecek eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması için geçen süreler bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

(4) Yatırım kuruluşlarınca kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik olarak yurt dışı piyasalarda işlem aracılığı faaliyeti yürütülemez.

Portföy aracılığı faaliyetinin tanımı

MADDE 21 – (1) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında portföy aracılığı faaliyeti, işlem aracılığı faaliyetine ek olarak, yatırım kuruluşlarının müşterilerin sermaye piyasası araçlarıyla ilgili alım veya satım emirlerini karşı taraf olarak yerine getirmesi faaliyetini ifade eder.

Portföy aracılığı faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 22 – (1) Portföy aracılığı faaliyeti Kuruldan izin almak kaydıyla,

a) Aracı kurumlar tarafından sermaye piyasası araçları üzerinde,

b) Bankalar tarafından paylar, kaldıraçlı işlemler ile paylara dayalı türev araçlar hariç olmak üzere sermaye piyasası araçları üzerinde,

borsa mevzuatı hükümleri saklı kalmak üzere yapılabilir. Ancak, pay endekslerine dayalı türev araç işlemleri Kuruldan izin almak kaydıyla bankalar tarafından da yapılabilir.

(2) Portföy aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir tablo EK/2'de yer almaktadır.

Portföy aracılığı faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 23 – (1) Portföy aracılığı faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için, Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara ve işlem aracılığı faaliyetine ilişkin aranan özel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının,

a) 59 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca sınırlı saklama hizmeti vermek üzere faaliyet izni almış veya bu izni almak üzere Kurula başvurmuş olması,

b) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

c) Portföy aracılığı faaliyetine konu işlemlerle ilgili olarak risk yönetim birimini oluşturmuş olması,

ç) Münhasıran istihdam edilmiş ve finans piyasalarında en az 5 yıllık deneyime sahip bir birim yöneticisi ile ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda ihtisas personelini görevlendirmiş olması,

d) Birim yöneticisi ve ihtisas personelinin yapılacak işlemlerin niteliğine göre Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey veya Türev Araçlar lisansına sahip olması,

e) İşlemlerin gerçekleştirileceği piyasalar ile varsa birlikte çalışacağı emir iletimine aracılığa, işlem aracılığına ve portföy aracılığına yetkili kuruluşların listesi ile bu sürecin nasıl işleyeceğine ilişkin emir gerçekleştirme politikasını belirlemiş olması, gerekir.

(2) Bankaların portföy aracılığı faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (b) ve bankaların sahip olduğu risk yönetiminden sorumlu biriminin portföy aracılığı faaliyetine ilişkin riskleri de izlemesi koşuluyla birinci fıkranın (c) bendi hükmü aranmaz.

Portföy aracılığı faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 24 – (1) Portföy aracılığı faaliyetinin yürütülmesi sırasında, işlem aracılığı faaliyetine ilişkin ilke ve esaslara ek olarak aşağıdaki ilke ve esaslara uyulması zorunludur:

a) Yatırım kuruluşları müşteri emirlerini, emir gerçekleştirme politikası, çerçeve sözleşmede belirtilen esaslar, müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğü, özen ve sadakat borcu çerçevesinde kabul ederek yerine getirir.

b) İşlemlerin gerçekleştirileceği fiyatların genel piyasa koşulları ve gerçeğe uygun değerleri ile uyumlu olarak nesnel bir biçimde belirlenmesi gerekir.

c) Kaldıraçlı işlemlerle ilgili olarak yatırılan teminat tutarlarının üzerinde bir kayba uğratabilecek şekilde müşterilere işlem yaptırılamaz. Yatırımcının piyasa koşullarından dolayı teminatından daha fazla zarara uğraması halinde söz konusu zarar yatırımcıdan talep edilemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türev Araç İşlemlerine İlişkin Özel Hükümler

Türev araç işlemleri

MADDE 25 – (1) Kaldıraçlı işlemler dışında kalan türev araçlara ilişkin emir iletimi, işlem ya da portföy aracılığı faaliyetleri, işlemlerin niteliğine göre borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde ya da tezgahüstü piyasalarda yapılabilir.

Türev araç işlemi kapsamına girmeyen haller

MADDE 26 – (1) Aşağıda belirtilenler türev araç işlemi kapsamında değildir:

a) Döviz, kıymetli maden, kıymetli taş, mal veya diğer varlıkların fiziki olarak alım satımı.

b) Gerçek ve/veya tüzel kişilerin kendi aralarında bir yatırım kuruluşu aracılığı olmaksızın gerçekleştirdiği, ticari veya mesleki faaliyet sayılamayacak nitelikteki türev araç alım satım işlemleri.

Kaldıraçlı işlemlerde kaldıraç oranı ve teminatlar

MADDE 27 – (1) Kaldıraçlı işlemlerde kaldıraç oranı, işlem yapmak için yatırılan teminat tutarı karşılığında alınabilecek pozisyon tutarını gösteren orandır. Kaldıraçlı

işlemlerde uygulanacak kaldıraç oranı 100:1'i geçemez. Kurul gerekli gördüğü hallerde bu oranı değiştirme ve varlık bazında kaldıraç oranı belirleme yetkisini haizdir.

(2) Bu işlemlerde müşterilere uygulanacak kaldıraç oranı 100:1'i aşmamak kaydıyla yatırım kuruluşları ile müşteriler arasında imzalanacak çerçeve sözleşmede serbestçe belirlenir. Söz konusu oranın daha sonra değiştirilebilmesi için tarafların yazılı onayı gereklidir.

(3) Kaldıraçlı işlemlerde teminat olarak yalnızca nakit olarak Türk Lirası veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından günlük alım satım kurları ilan edilen yabancı para birimleri döviz kabul edilir. Kurul gerekli gördüğü hallerde müşteri bazında farklı kıymetlerin teminat olarak kabul edilmesini isteyebilir.

(4) Teminat oranının hesaplanması, teminat takibi ve teminat tamamlama yükümlülüğü ile pozisyonların otomatik kapanmasına ilişkin esaslar ve teminat olarak yatırılan nakdin başka bir para birimine çevrilmesinde esas alınacak kurlar çerçeve sözleşmede belirlenir.

(5) Kaldıraçlı işlemlerde teminatların saklanmasıyla ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Kaldıraçlı işlem kapsamına girmeyen haller

MADDE 28 – (1) Aşağıda belirtilen iş ve işlemler kaldıraçlı işlem kapsamında değildir:

- a) Kaldıraçlı alım satım işlemlerine konu edilebilecek varlıkların fiziki alım satımı.
- b) Bankalar arasında yapılan işlemler ile bankalar tarafından aracı kurumlara likidite sağlanması amacıyla yapılan işlemler.

Kaldıraçlı işlemlerde emir iptali

MADDE 29 – (1) Gerçekleşmiş müşteri emirleri aracı kurumlarca iptal edilemez veya değiştirilemez. Ancak;

- a) İtiraz üzerine müşteri lehine bir iyileştirme yapılması amacıyla,
- b) İşlem platformunda meydana gelen teknik bir sorun nedeniyle ortaya çıkan müşteri mağduriyetinin giderilmesi amacıyla,
- c) Müşteri emrinin alınması sonrasında, aracı kurumun söz konusu emre ilişkin olarak başka bir kuruluş nezdinde korunma amaçlı olarak almış olduğu pozisyonun karşı tarafca iptal edilmesi veya fiyatının değiştirilmesi durumunda, emir iptali veya fiyat değişikliği yapılabilir.

(2) Aracı kurum, birinci fıkranın (b) bendi kapsamında bir işlem tesis etmek isterse, teknik sorundan olumsuz olarak etkilenmiş olan tüm müşteriler için söz konusu uygulama gerçekleştirilir. Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında bir emir iptali veya fiyat değişikliği gerçekleştirilmesi halinde ise, ilgili müşterilere gerekçesi ile birlikte en seri iletişim aracıyla bildirim yapılır.

(3) Bekleyen emirlerin hangi koşullar altında iptal edilebileceğine veya fiyatlarının değiştirilebileceğine ve müşteri hesaplarının hangi koşullarda işleme kapatılabileceğine ilişkin hususlar çerçeve sözleşmede belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Alım Satım Aracılığı Faaliyetine İlişkin Genel Hükümler

Müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğü

MADDE 30 – (1) Yatırım kuruluşu, alım satım aracılığı faaliyetlerinin icrası sırasında müşterilerin fiyat, maliyet, hız, takas, saklama, karşı taraf ve benzeri hususlardaki tercihlerini göz önüne alarak emir gerçekleştirme politikası çerçevesinde müşteri için mümkün olan en iyi sonucu verecek şekilde emirleri yerine getirmekle yükümlüdür.

(2) Müşteri tarafından emrin belirli bir kuruluş veya piyasaya iletilmesi yönünde açık bir talimatının bulunduğu durumda yatırım kuruluşu müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır.

Alım satım aracılığı faaliyetleri sırasında sorumluluk

MADDE 31 – (1) Alım satım aracılığı faaliyetlerinin yürütülmesine birden fazla yatırım kuruluşunun dahil olması durumunda, emir iletimine aracılık, işlem aracılığı ve portföy aracılığı faaliyetini gerçekleştiren yatırım kuruluşlarının her biri yerine getirdikleri işlemlerden dolayı genel hükümler çerçevesinde sorumludur.

(2) Her bir yatırım kuruluşuna ait sorumluluğun sınırları, mevzuatla belirlenen faaliyet ilke ve esaslarına aykırı olmamak kaydıyla bu kuruluşların birbirleriyle akdettikleri sözleşmelerde belirlenir ve bu hususlara müşteriler ile akdedilen çerçeve sözleşmelerde yer verilir.

Borsa dışı işlemlerde fiyatların kamuya duyurulması

MADDE 32 – (1) Borsada işlem gören sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak yatırım kuruluşlarının borsa dışında verdikleri alım satım fiyat tekliflerinin MKK tarafından belirlenecek bir veya birden fazla veri yayın kuruluşu vasıtasıyla kamuya açıklanması zorunludur.

(2) Yatırım kuruluşlarının, herhangi bir müşterinin ihtiyacı ve talebi doğrultusunda müşteri ile bire bir oluşturdukları türev araçlar hariç olmak üzere borsada işlem görmeyen sermaye piyasası araçları için verdikleri alım satım fiyat tekliflerini kendi internet sitelerinde anlık olarak yayınlamaları ve MKK tarafından belirlenecek bir veya birden fazla veri yayın kuruluşu vasıtasıyla kamuya açıklamaları zorunludur.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada yer alanlara ek olarak, sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak borsa dışında gerçekleştirilen işlemlerde fiyatların kamuya duyurulmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenebilir.

Yetkili yatırım kuruluşlarının bildirim yükümlülükleri

MADDE 33 – (1) Alım satım aracılığı faaliyetlerinde bulunmak üzere Kurul tarafından yetkilendirilmiş yatırım kuruluşları, bu faaliyetlere ilişkin Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde periyodik olarak bildirim yapmakla yükümlüdür.

Teminatlar

MADDE 34 – (1) Yatırım kuruluşları, yatırımcılardan yatırım hizmet ve faaliyetleri, kredili sermaye piyasası aracı işlemleri, sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemleri veya açığa satış işlemleri ile diğer yan hizmetler nedeniyle teminat verilmesini isteyebilirler. Mevzuatta teminat istenmesinin zorunlu olduğu haller saklıdır.

(2) Yatırımcıların her ne surette olursa olsun yatırım kuruluşları nezdinde bulunan nakit ve sermaye piyasası araçları, yatırım kuruluşlarının malvarlıklarından ayrı izlenir. Söz konusu varlıklar, yatırımcıların yazılı açık izni olmaksızın, tevdi edilen kurumlar tarafından tevdi amacı dışında kendilerine veya üçüncü kişilere menfaat sağlayacak şekilde kullanılamazlar.

(3) Teminatların saklanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Elektronik ortamda alım satım emirlerinin iletimi

MADDE 35 – (1) Yatırım kuruluşları, alım satım aracılığı faaliyeti kapsamında elektronik ortamda emir kabul edebilirler. Söz konusu işlemler müşterilerle çerçeve sözleşme imzalanması, müşterilere hesap açılması ve MKK'dan sicil numarası alınması ile ilgili yükümlülüklerle tabidir.

(2) Borsa veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine ya da tezgahüstü piyasaya iletilmek veya kendi nezdlerinde gerçekleştirmek üzere elektronik ortamda emir kabul edecek olan yatırım kuruluşları,

a) Elektronik ortamda aldıkları emirler için yazılı veya sözlü olarak kabul ettikleri diğer emirlerin iletilmesinde uyulması gereken öncelik kurallarına riayet ederek, elektronik ortamda emir ileten müşterileri ile diğer yollarla emir ileten müşterileri arasında eşitsizliklerin ortaya çıkmasına engel olmakla,

b) Elektronik ortamda aldıkları emirler için Kurulun belge ve kayıt düzenlemelerinde yer alan yükümlülükleri sağlamakla,

c) Yürütecekleri yatırım hizmet ve faaliyetlerine göre gerekli risk bildirim formlarının birer örneğine elektronik ortamda yer vermekle,

ç) Elektronik ortamda kabul edilen emirlerin izlenmesi, iletilmesi, bu emirlere ilişkin kayıtların tutulması ve müşterilerle iletişimin sağlanması için yeterli sayıda personel istihdam etmekle,

d) Kullanacakları bilgi işlem altyapısının;

1) Tüm emirlerin alınış zamanına göre sıralanmasına imkan verecek nitelikte olmasını sağlamakla,

2) Gerçekleşmeyen, iptal edilen ve değiştirilen emirler de dahil olmak üzere gerçekleştirilen tüm işlemlere ilişkin tarih, zaman, miktar, fiyat, kullanılan kaldıraç oranı ve diğer tüm unsurları ve hesap hareketlerini ve zaman bilgisini gösterecek şekilde müşterilere yansıtılan tüm fiyat bilgilerini anlık olarak kaydetmesini sağlamakla,

3) Müşterilerin teminatlarını, alacak ve borçlarını, açık pozisyonlarını ve kar zarar durumlarını anlık olarak takip etmesine ve gerekli risk kontrollerini yapmasına elverişli olmasını sağlamakla,

e) Bilgi işlem altyapısının kapasite ve güvenliği konusunda periyodik kontrollerini yapmakla, herhangi bir sistematik hatada verilerin güvenliğinin ve işlemlerin devamının sağlanması için işlemlerin yapıldığı kurulu alandan farklı bir yerde verilerin depolandığı sunucuların yer aldığı bir sistem kurmakla ve verileri burada yedeklemekle, platforma gelebilecek tehditleri minimum düzeye indirecek tedbirleri almakla,

f) Elektronik işlem platformunun müşteri rızası olmaksızın üçüncü kişilerce kullanımını engellemeye yönelik gerekli güvenlik tedbirlerini almak ve elektronik işlem platformunun üçüncü kişilerce kullanılıp kullanılmadığına yönelik düzenli incelemelerde bulunmakla,

g) Elektronik işlem platformu ile müşteri arasındaki veri iletişiminin yetkisiz kişilerce dinlenmesi veya kesilmesi ile verilerin değiştirilmesinin engellenmesi için gerekli bilgi güvenliği tedbirlerini almakla,

yükümlüdürler.

(3) Alım satım aracılığı faaliyetini sadece elektronik ortamda yürütecek yatırım kuruluşlarının faaliyet şartları, başvuru esnasında Kurul tarafından ayrıca değerlendirilir.

(4) Kurul gerekli görmesi halinde yatırım kuruluşlarının bilgi işlem altyapısının bağımsız bir veya daha fazla kuruluş tarafından Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde denetlenmesini talep edebilir.

Tezgahüstü piyasalarda gerçekleştirilen işlemlerin takası

MADDE 36 – (1) Merkezi takasa konu edilecek sermaye piyasası araçları ile takasın gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar, tesis edilecek limitler dahilinde ve sistemik riskin azaltılması ilkesi çerçevesinde ilgili merkezi takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurulca belirlenir.

(2) Kurul, yatırım kuruluşlarının tezgahüstü piyasalarda gerçekleştirdikleri işlemlerin takasının merkezi karşı taraf olarak yetkilendirilmiş bir kuruluş nezdinde gerçekleştirilmesini zorunlu tutabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Bireysel Portföy Yöneticiliği Faaliyeti

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti

MADDE 37 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği; kolektif yatırım kuruluşlarının portföyleri hariç olmak üzere, finansal varlıklardan oluşan portföylerin, her bir müşteri adına, doğrudan veya dolaylı bir menfaat sağlamak üzere vekil sıfatıyla yönetilmesidir.

(2) Bireysel portföy yöneticiliği, müşterilerin mali durumuna, risk-getiri tercihlerine ve yatırım süresine uygun portföyler oluşturulması ve yönetilmesi, söz konusu portföylerin takip edilmesi ve müşterinin Kurulun ilgili düzenlemeleri uyarınca bilgilendirilmesi hizmetini kapsar.

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunabilecek yetkili kuruluşlar

MADDE 38 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti, Kuruldan izin almak kaydıyla aracı kurumlar, yatırım ve kalkınma bankaları ile portföy yönetim şirketleri tarafından yapılabilir.

(2) Portföy yönetim şirketlerinin kuruluş ve faaliyete geçişine ilişkin usul ve esaslar Kurulun portföy yöneticiliği faaliyetine ve bu faaliyette bulunacak kurumlar ile ilgili düzenlemelerinde belirlenir.

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 39 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara ek olarak yetkili kuruluşların,

a) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

b) 4 yıllık lisans eğitimi veren kurumlardan mezun ve finans piyasalarında en az 5 yıllık tecrübesi olan yeterli sayıda portföy yöneticisini istihdam etmiş olması,

c) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinin yürütülmesini teminen araştırma birimini oluşturmuş, birim yöneticisini ve ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda araştırma uzmanını görevlendirmiş olması,

zorunludur.

(2) Kalkınma ve yatırım bankalarının bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

(3) Yatırım kuruluşunun veya portföy yönetim şirketinin başka bir kuruluştan saklama hizmeti almak istemesi ya da ilgili müşterinin saklama hizmetini başka bir kuruluştan almak istemesi durumunda, yönetilen portföylere ilişkin varlıkların saklanacağı yatırım kuruluşu ile 62 nci madde uyarınca sözleşme imzalaması gerekir.

Yerindelik testi

MADDE 40 – (1) Yetkili kuruluşun bir müşteriye bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti sunmak üzere çerçeve sözleşmesi imzalamasından önce "yerindelik testi" uygulaması zorunludur. Yerindelik testi, bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı kapsamında müşteriye sunulacak hizmet ile müşterinin yatırım amaçları, mali durumu ile bilgi ve tecrübesinin uyumlu olup olmadığının yetkili kuruluşlar tarafından değerlendirilmesidir. Bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti yerindelik testinin sonucuna uygun olarak sunulur.

(2) Yerindelik testinin yapılabilmesi için yetkili kuruluş müşteriden aşağıda yer alan hususlar hakkında yazılı bilgi alır ve buna uygun standart formları geliştirir:

a) Müşterinin yatırım amaçlarına ilişkin olarak; yatırım süresi ile risk ve getiri tercihleri.

b) Müşterinin mali durumunun yatırımın risklerini karşılayacak yeterlilikte olup olmadığına ilişkin olarak; gelir düzeyi ve yatırım amaçlı varlığı hakkında bilgi.

c) Müşterinin portföyünde veya hesabında gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin riskleri anlayacak bilgi ve tecrübeye sahip olup olmadığına ilişkin olarak; müşterinin yaşı ve mesleği, eğitim durumu, genel ya da profesyonel müşteri olduğu, geçmişte gerçekleştirdiği işlemlere konu olan sermaye piyasası araçları, söz konusu işlemlerin türü, niteliği, hacmi ve sıklığı.

(3) Yetkili kuruluşun müşterinin mali durumunun yatırım risklerini karşılayacak yeterlilikte olup olmadığına ilişkin yapacağı değerlendirme, müşterinin gelir düzeyi ve yatırım amaçlı varlığı hakkında sunduğu bilgilerle sınırlıdır.

(4) Talebe dayalı olarak kabul edilenler hariç olmak üzere profesyonel müşteriler ile ilgili olarak ikinci fıkranın (b) ve (c) bendinde yer alan bilgilerin alınması zorunlu değildir.

(5) Müşterinin yerindelik testi için verdiği bilgilerin incelenmesi sonucunda, müşteriye yerindelik testinin sonuçlarına uygun olmayan bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti sunulamaz.

(6) Müşterinin yerindelik testi için istenen bilgileri vermemesi veya eksik ya da güncel olmadığı açıkça anlaşılabilen bilgi vermesi durumunda bu müşteriye bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti sunulamaz. Bu durumda yetkili kuruluş müşteriye, söz konusu hizmetlerin kendisine verilemeyeceği konusunda yazılı bildirim yapmak zorundadır.

(7) Müşteri yerindelik testi için verdiği bilgilerin doğruluğundan sorumludur. Yetkili kuruluş, belirli dönemler itibarıyla söz konusu bilgilerin güncellenmesini müşteriden talep edebilir.

(8) Yetkili kuruluş hizmetin sunulması sırasında müşterinin eksik, güncel olmayan ya da gerçeğe aykırı bilgi verdiğini öğrenmesi veya tespit etmesi durumunda sunulan hizmeti sonlandırır.

(9) Bu bilgilerin sunulacak hizmet ve faaliyetlerin yerinde olup olmadığının ölçülmesi amacıyla istendiğinin müşterilere bildirilmesi gerekir. Yetkili kuruluşlar, müşterilerine söz konusu bilgileri vermemeleri hususunda telkinde bulunamaz.

(10) Yerindelik testinin yapılması için alınan tevsik edici bilgi ve belgeler ile altıncı fıkra uyarınca yapılan uyarıların bir örneği Kurulun belge ve kayıt düzeni ile ilgili düzenlemelerinde belirlenen süreler kapsamında saklanır.

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 41 – (1) Yetkili kuruluşlar portföy yöneticiliği faaliyetinin yürütülmesi sırasında müşterilerinin çıkarlarını gözetmek ve bu kapsamda aşağıdaki ilke ve esaslara uymakla yükümlüdür:

a) Portföy için yapılan bir alım satım işleminden dolayı herhangi bir ihraççıdan veya yatırım kuruluşundan kendi lehine komisyon, iskonto ve benzeri menfaat sağlıyorsa, bu durumu müşterisine hizmeti sunmadan önce açıklamak zorundadır.

b) Müşterinin yazılı bir talimatı olmadan borsalarda işlem görmeyen varlıklar ile rayiç değerinin üstündeki varlıkları yönettikleri portföye alamaz ve portföyden bu değerini altında varlık satamaz.

c) Portföyde yer alan varlıklar üzerinde kendi veya üçüncü şahıslar lehine herhangi bir hukuki tasarrufta bulunamaz. Müşterinin yazılı talimatı olmadan portföyde yer alan varlıkları, portföy yönetimi amacı dışında bir başka şahsa devir veya teslim edemez.

ç) Müşteri hesabına vereceği emirlerde gerekli özen ve dikkati göstermek zorundadır.

d) Herhangi bir şekilde kendine çıkar sağlamak üzere varlıkların alım satımını yapamaz.

e) Basiretli bir tacir gibi davranmak ve yönettiği portföyleriyle çıkar çatışmasına meydan vermemek koşuluyla kendine ait nakdi, portföy yönetimine konu olan araç ve işlemlerle değerlendirebilir.

f) Birden fazla portföy yönettiğinde objektif iyiniyet kurallarına aykırı olarak portföylerden biri veya birden fazlası lehine, diğerleri aleyhine sonuç verebilecek işlemlerde bulunamaz.

g) Yatırım kararlarını, güvenilir gerekçe, bilgi, belge ve analizlere dayandırmak ve çerçeve sözleşme ile belirlenen yatırım ilkelerine uymak zorundadır. Bu bilgi ve belgeler ile alım satım kararlarına mesnet teşkil eden araştırma ve raporların Kurulun belge ve kayıt ile ilgili düzenlemelerinde belirtilen süreyle yetkili kuruluş nezdinde saklanması zorunludur.

ğ) Portföyün önceden saptanmış belirli bir getiriye sağlayacağına dair herhangi bir sözlü veya yazılı garanti veremez ve ilan ve reklamlarında bu anlama gelebilecek ifadeleri kullanamaz.

h) Portföyün menfaatleriyle kendi menfaatleri arasında çatışma olan durumlarda portföy lehine davranmak zorundadır.

ı) Müşterinin risk-getiri tercihleri doğrultusunda müşteri ile birlikte Kurulun bireysel ve kurumsal portföylerin performans sunumuna, performansa dayalı ücretlendirme ve sıralama faaliyetleri ile ilgili düzenlemeleri uyarınca karşılaştırma ölçütü veya eşik değer belirleyebilir.

i) Müşterilerin portföyde yer alan varlıklar ve bu varlıkların işlem gördüğü piyasa hakkındaki bilgisizlik ya da tecrübesizliklerinden yararlanıp müşterilerin alım-satım kararlarını etkileyerek kendi lehlerine kazanç sağlamak amacıyla, müşterilerin gereksiz alım-satım yapmalarına ortam hazırlayamaz ve bu fiilin üçüncü şahıslar tarafından gerçekleştirilmesine herhangi bir şekilde yardımcı olamaz.

j) Portföylere ilişkin olarak portföy yöneticiliği dışında bir faaliyeti çağrıştıracak isim ve ifadeler kullanamaz, belirli bir yönetim dönemi belirleyerek önceden toplanan paralarla ortak bir portföy oluşturamaz ve yönetemez veya tasarruf sahiplerini oluşturulmuş bir portföye iştirak ettiremez ve bu yönde ifadeler içeren ilan ve reklam yapamaz.

k) Yazılı, basılı veya sözlü biçimde müşterilere duyurulacak ve yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikte olan araştırma sonuçlarını, müşterilerine duyurmadan önce kendileri veya üçüncü şahıslar lehine kullanamaz.

l) Portföy yönetimi sırasında elde ettiği bilgileri kendileri veya üçüncü bir tarafın menfaati doğrultusunda kullanamaz.

Bireysel portföy yöneticiliği çerçeve sözleşmesi

MADDE 42 – (1) Yetkili kuruluşun, müşterileri ile sunduğu faaliyete ilişkin Kurulca belirlenecek asgari unsurları içeren yazılı bir çerçeve sözleşme imzalaması zorunludur.

(2) Çerçeve sözleşmede belirtilen portföy yöneticisinin, yetkili kuruluştan ayrılması veya değiştirilmesi halinde, yetkili kuruluş tarafından söz konusu durumun müşterilere en seri haberleşme aracı vasıtasıyla derhal bildirilmesi zorunludur. Müşteri, değişen portföy yöneticisini uygun görmediği takdirde sözleşmeyi tek tarafı olarak feshedebilir.

(3) Çerçeve sözleşmede portföyde yer alan finansal varlıklara ilişkin olarak yönetimsel ve mali hakların kullanımına yönelik hak ve yükümlülüklerin açık ve net olarak yer alması zorunludur.

(4) Portföy yönetim sözleşmesinde müşteri portföylerinin saklanması ilişkin usul ve esasların yer alması zorunludur.

(5) Varsa karşılaştırma ölçütü veya eşik değer oluşturulmasına ilişkin esaslara, ölçüte veya değere ulaşıp ulaşılmadığına ilişkin olarak müşteriye yapılacak

bilgilendirme esaslarına ve karşılaştırma ölçütünün getiri taahhüdü anlamına gelmeyeceğine çerçeve sözleşmede yer verilir.

Müşteri varlıklarının saklanması

MADDE 43 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetine ilişkin yönetilen müşteri portföyleri dokuzuncu bölümde yer alan saklama hizmetine ilişkin hükümler uyarınca yatırım kuruluşları tarafından saklanır.

(2) Müşteri, finansal varlıklarının genel saklama hizmeti kapsamında yetkilendirilmiş başka bir yatırım kuruluşunda saklanmasını isteyebilir.

(3) Portföy hesabına yapılacak işlemlerde sözleşme uyarınca müşteriden önceden teyit alınması zorunluluğu varsa saklamaya yetkili kuruluş tarafından bu müşteriler için blokaj koyma imkanı getirilebilir.

Müşteriye bildirim

MADDE 44 – (1) Müşteri portföylerinde açık pozisyonların teminatsız kalması veya portföyün değerinin varsa karşılaştırma ölçütü ya da eşik değer dikkate alınarak hesaplanan tutarın altında kalması durumunda yetkili kuruluşun hesaplamasının yapıldığı gün itibariyle müşteriye bildirimde bulunması zorunludur.

YEDİNCİ BÖLÜM **Yatırım Danışmanlığı Faaliyeti**

Yatırım danışmanlığı faaliyeti

MADDE 45 – (1) Yatırım danışmanlığı, yetkili yatırım kuruluşunun, yatırımcı talebi doğrultusunda veya yatırımcı talebi olmaksızın sermaye piyasası araçları ile bunları ihraç eden ortaklık ve kuruluşlar hakkında, belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olarak yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunması faaliyetidir.

(2) Genel yatırım tavsiyeleri ile finansal bilgi sunulması birinci fıkra kapsamında değildir.

Yatırım danışmanlığı faaliyetinde bulunabilecek yetkili kuruluşlar

MADDE 46 – (1) Yatırım danışmanlığı faaliyeti, Kuruldan izin almak kaydıyla aracı kurumlar, yatırım ve kalkınma bankaları ile portföy yönetim şirketleri tarafından yapılabilir.

Yatırım danışmanlığı faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 47 – (1) Yatırım danışmanlığı faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının;

a) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

b) 4 yıllık lisans eğitimi veren kurumlardan mezun ve finans piyasalarında en az 3 yıllık tecrübesi olan yeterli sayıda yatırım danışmanını istihdam etmiş olması,

c) Yatırım danışmanlığı faaliyetinin yürütülmesini teminen araştırma birimini oluşturmuş, birim yöneticisini ve ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda araştırma uzmanını görevlendirmiş olması, zorunludur.

(2) Kalkınma ve yatırım bankalarının yatırım danışmanlığı faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

Yatırım danışmanlığı faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 48 – (1) Yatırım kuruluşu ile bir müşteri arasında yatırım danışmanlığı çerçeve sözleşmesi imzalanmadan önce 40 ıncı maddede belirtilen yerindelik testinin yapılması zorunlu olup, 40 ıncı maddedeki esaslar yatırım danışmanlığı faaliyeti için de uygulanır.

(2) Yatırım danışmanlığı faaliyetinin yürütülmesi sırasında yatırım kuruluşları tarafından;

a) Yatırımcıların yerindelik testi kapsamında elde edinilen bilgiler dikkate alınarak en uygun yatırım kararını almalarını sağlayacak yönde tavsiyede bulunulması,

b) Sunulan yorum ve tavsiyelerde yatırımcıları yanıltıcı, aldatıcı, bilgi ve tecrübe eksikliklerini istismar edici, yanlış, gerçek dışı veya “en sağlam”, “en iyi”, “en güvenilir” gibi subjektif ve abartılı ifadelere yer verilmemesi,

c) Yorum ve tavsiyelerin özenle hazırlanması ve objektif olması,

ç) Sunulan yorum ve tavsiyelerin güvenilir kaynak, belge, rapor ve analizlerle desteklenmesi, söz konusu kaynakların kesinliği hakkında şüphelerin bulunması durumunda bu hususa açıkça yer verilmesi,

d) Herhangi bir sermaye piyasası aracının halka arzına ilişkin olarak yapılan yorum ve analizlerde, yatırımcıların doğru ve eksiksiz bilgilendirilmesini teminen, yayımlanmışsa izahname ve satışa ilişkin belgelerde yer alan bilgilerin kullanılması, aksi takdirde söz konusu halka arza ilişkin ayrıntılı bilgilerin yer aldığı izahname ve satışa ilişkin diğer belgelerin yayımlanacağına belirtilmesi,

e) Belirli bir getirinin sağlanacağına dair herhangi bir vaat veya taahhütte kesinlikle bulunulmaması,

f) Her türlü öngörü, tahmin ve fiyat hedeflerine, bunların öngörü, tahmin ve fiyat hedefi olduğu açıkça belirtilmek suretiyle yer verilmesi ve bunların oluşturulmasında kullanılan tüm önemli varsayımların belirtilmesi,

g) Kurulun faaliyet alanına giren sonuçlanmış ya da sonuçlanmamış konular hakkında yalan, yanlış, yanıltıcı ve mesnetsiz bilgi, haber ve yorum sunulmaması,

ğ) Yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikte olan araştırma sonuçlarının, yatırımcılara duyurulmadan önce kendilerinin veya üçüncü şahısların lehine kullanılmaması,

zorunludur.

(3) Yetkili kuruluşlar tarafından yürütülen yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında;

a) Sermaye piyasası aracı için hedef fiyat belirlenmesinde kullanılan değerlendirme esasları ile yöntemine ilişkin yeterli özet bilgilerin,

b) Tavsiyede yer alan yatırım süresi de dahil “al”, “sat” veya “tut” gibi ifadelerin anlamları ile yatırıma ilişkin uygun risk uyarıları ve değerlendirmede kullanılan varsayımlara ilişkin duyarlılık analizlerinin,

c) Yorum ve tavsiyeleri hazırlayanın kimlik bilgilerinin,

yorum ve tavsiye sunulan yatırımcılara, talep edilmesi durumunda açıklanması zorunludur.

(4) Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan bilgilerin yorum ve tavsiyeye oranla önemli ölçüde uzun olması durumunda, değerlendirme ve yöntemlerde herhangi bir değişiklik olmaması kaydıyla, ilgili kuruluşun internet sitesi gibi, müşteriler tarafından bilgilere kolayca ve doğrudan ulaşılabilecek bir yere açıkça ve dikkat çekici şekilde atıfta bulunulması yeterlidir.

Yatırım danışmanlığı çerçeve sözleşmesi

MADDE 49 – (1) Yetkili kuruluşlar, müşteriyle yatırım danışmanlığı çerçeve sözleşmesi imzalamadan önce aşağıdaki bilgileri içeren tanıtıcı bir formu müşteriye sunmak zorundadır:

- a) Bu Tebliğde belirtilen yatırım danışmanlığına ilişkin ilkeler.
b) Yatırım danışmanlığı kapsamında yatırımcıya sunulacak bilgi ve tavsiyelerin oluşturulmasında kullanılan bilgi kaynakları, yatırım stratejileri ve analiz yöntemleri.
c) Bilgi ve tavsiyelerin yatırımcıya sunulmuş biçimiyle (yazılı, sözlü, günlük, haftalık, aylık ve benzeri) ilgili esaslar.

ç) Olası çıkar çatışmaları.

(2) Müşteriyle imzalanan çerçeve sözleşmede belirtilen yatırım danışmanının, yetkili kuruluştan ayrılması veya değiştirilmesi halinde yetkili kuruluş bu durumu müşteriye en seri haberleşme aracı vasıtasıyla bildirmek zorundadır. Müşteri, yeni görevlendirilen yatırım danışmanını uygun görmediği takdirde sözleşmeyi tek taraflı olarak feshedebilir.

Finansal ilişki veya çıkar çatışmalarının açıklanmasına ilişkin esaslar

MADDE 50 – (1) Yetkili kuruluşlar yatırım danışmanlığı faaliyeti sırasında sunulan yorum ve tavsiyelerin objektifliğini etkilemesi muhtemel nitelikteki tüm ilişki ve koşulları, özellikle yorum ve tavsiyenin ilgili olduğu sermaye piyasası aracına ilişkin önemli finansal çıkarlarını veya ihraççı ile olan önemli çıkar çatışmalarını müşteriye açıklamakla yükümlüdürler.

(2) Birinci fıkrada yer alan yükümlülük, yetkili kuruluşlar ile istihdam ilişkisi doğuracak bir sözleşme çerçevesinde veya herhangi bir sözleşme olmaksızın çalışan ve tavsiyenin hazırlanmasına katılan tüm gerçek veya tüzel kişiler için de geçerlidir.

(3) Sunulan yorum ve tavsiyelere konu ihraççı ile yetkili kuruluşun karşılıklı olarak ödenmiş sermayelerinde veya oy haklarında %1 veya daha fazla oranda sahip oldukları paylara, sahip oldukları yönetim imtiyazına, aralarındaki kredi sözleşmesi, kira kontratları gibi diğer önemli finansal ilişkiler bulunması durumunda, bunlara ilişkin bilgilerin müşteriye açıklanması zorunludur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Halka Arza Aracılık Faaliyeti

Halka arza aracılık faaliyetinin tanımı

MADDE 51 – (1) Halka arza aracılık, Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılan ve aşağıda tanımlanan faaliyetleri ifade eder:

a) Aracılık yüklenimi: Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında, ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarının;

1) Halka arz yoluyla satışa sunulmasının ve satılmayan kısmının tamamının bedeli satış süresi sonunda tam ve nakden ödenerek satın alınmasının (Bakiyeyi Yüklenim),

2) Bedeli, satışın başlamasından önce tam ve nakden ödenmek suretiyle tamamının satın alınarak halka satılmasının (Tümünü Yüklenim),

3) Halka arz yoluyla satışa sunulmasının ve satılmayan kısmın bir bölümünün bedeli satış süresi sonunda tam ve nakden ödenerek satın alınmasının (Kısmen Bakiyeyi Yüklenim),

4) Bedeli, satışın başlamasından önce tam ve nakden ödenmek suretiyle bir kısmının satın alınarak halka satılmasının (Kısmen Tümünü Yüklenim), satışı yapana karşı taahhüt edilmesidir.

b) En iyi gayret aracılığı: Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında, ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarının, izahnamede belirtilen satış süresi içinde satışa sunulmasının, satılmayan kısmın ise satışı yapana iade edilmesi veya bunları daha önce satın almayı taahhüt etmiş üçüncü kişilere satılmasıdır.

(2) Aracılık yüklenimi faaliyet izni en iyi gayret aracılığı faaliyet iznini de kapsar. Ancak yalnızca en iyi gayret aracılığı faaliyetinde bulunmak üzere yetkilendirme yapılabilir.

(3) Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmesi ile ilgili olarak ihraççı ve/veya halka arz edenler ile birlikte ihraç fiyatı, miktarı ile halka arz sürecinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılması, izahnamenin onayı için sunulacak diğer bilgi ve belgelerin hazırlanarak Kurula başvuruda bulunulması, konsorsiyum oluşturulması, talep toplanması, halka arz edilecek sermaye piyasası araçlarının satışına yönelik olarak yurt içi ve yurt dışı organizasyonlar düzenlenmesi ve satışın organize edilmesi gibi kurumsal finansman faaliyetlerinin yürütülmesi ve benzeri faaliyetler ile aracılık sözleşmesinde belirlenen diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesi halka arz aracılık faaliyeti kapsamına dahildir. Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmeksizin satışı sırasında bu ihraçların belli bir grup yatırımcıya tahsisinde aracılık yapılması da halka arz aracılık faaliyeti kapsamında sayılır.

Halka arz aracılık faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 52 – (1) Aracılık yüklenimi ve en iyi gayret aracılığı faaliyetleri Kuruldan izin almak kaydıyla, aracı kurumlar ile kalkınma ve yatırım bankaları tarafından yapılabilir.

Halka arz aracılık faaliyetine ilişkin özel şartlar

MADDE 53 – (1) Aracılık yüklenimi veya en iyi gayret aracılığı faaliyetine izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak aracı kurum ile kalkınma ve yatırım bankalarının,

a) 59 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca sınırlı saklama hizmeti vermek üzere faaliyet izni almış veya bu izni almak üzere Kurula başvurmuş olması,

b) Sunacakları faaliyetin niteliğine göre Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde aracılık yüklenimi veya en iyi gayret aracılığı faaliyeti için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

c) Halka arz aracılık faaliyetlerinin yürütülmesini teminen bir birim yöneticisini ve ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda kurumsal finansman uzmanını görevlendirmiş olması,

gerekir.

(2) Kalkınma ve yatırım bankaları için birinci fıkranın (b) bendi hükmü aranmaz.

Halka arz aracılık faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 54 – (1) Halka arz aracılık faaliyetinin yürütülmesi sırasında aşağıdaki ilke ve esaslara uyulması zorunludur:

a) Halka arz aracılık işlemleri, izahname ve satışa ilişkin diğer belgelerde, ilan ve reklamlarda ve halka arz aracılık sözleşmesinde belirlenen esaslar çerçevesinde yürütülür.

b) Halka arz işlemleri sırasında piyasa bozucu eylem niteliğinde olabilecek faaliyetlerde bulunulamaz.

c) Halka arz aracılık faaliyetine ilişkin sunulan hizmetler karşılığında alınan ücretler dışında, kendilerine veya üçüncü şahıslara menfaat sağlanmasına imkan tanıyacak tasarruflarda bulunulamaz.

ç) Sermaye piyasası araçlarının halka arzı ile ilgili olarak, ilgili mevzuat ile belirlenen yükümlülükler aykırı işlem ve faaliyetlerde bulunulamaz.

d) Sermaye piyasası aracının halka arzı ile ilgili olarak, ihraççı ve/veya halka arz edenler hakkında detaylı ve dikkatli inceleme yapma konusunda en iyi gayret gösterilir.

e) Halka arz fiyatının sermaye piyasası aracının gerçek değerini en doğru şekilde göstermesi yönünde azami özen gösterilir. Fiyat tespit raporunun hazırlanması sırasında Kurulca belirlenen değerlendirme standartlarına uyulur. Fiyat tespit raporunda, halka arz fiyatının belirlenmesinde kullanılan yöntemlerin neden seçildiği ve bu yöntemler içerisinde fiyatın belirlenmesinde esas alınan yöntem veya yöntemlerin seçilme gerekçeleri açıklanır.

f) Halka arz sürecinde kamuya açıklanmamış bilgilerin kurum dışında ve kurum içinde halka arza aracılık faaliyetini yürüten birim dışındaki diğer birimlerle paylaşılması engellenir.

g) Aracı kurumların halka arza aracılık faaliyetleri esnasında yüklenebilecekleri taahhütlerin tutarı, Kurulun sermaye yeterliliği düzenlemeleri uyarınca belirlenen sınırı aşamaz.

(2) Kurulun payların ihracına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde payların halka arzına aracılık faaliyetinde bulunacak yatırım kuruluşları tarafından halka arz fiyatına ilişkin olarak hazırlanması gereken analist raporlarının varlığı, halka arza aracılık faaliyet izni olan yatırım kuruluşlarının mevcut durumlarının Kurulca değerlendirilmesinde ayrıca dikkate alınır.

Halka arza aracılık sözleşmesi

MADDE 55 – (1) Sermaye piyasası araçlarının halka arzının, sermaye piyasası aracını ihraç eden ve/veya halka arz eden ile yetkili yatırım kuruluşu arasında akdedilecek yazılı bir halka arza aracılık sözleşmesine bağlanması şarttır. Bu sözleşmede yer verilmesi gereken asgari hususlar Kurulca belirlenir.

Aracılık konsorsiyumu

MADDE 56 – (1) Halka arza aracılık sözleşmesi yapıldıktan sonra konsorsiyum oluşturulması söz konusu olduğunda, bunun için ihraççı ve/veya halka arz edenin onayının alınması şarttır.

(2) Konsorsiyum oluşturulduğu takdirde, konsorsiyumun yönetimini yetkili yatırım kuruluşlarından biri konsorsiyum lideri olarak üstlenir. Konsorsiyumu Kurula, resmi kurumlara, üçüncü kişilere, sermaye piyasası aracını ihraç edene ve/veya halka arz edene karşı, konsorsiyum lideri temsil eder.

(3) Konsorsiyumun oluşturulması sırasında konsorsiyum sözleşmesi çerçevesinde eş liderler belirlenebilir.

Konsorsiyum sözleşmesi

MADDE 57 – (1) Konsorsiyum oluşturulması halinde, konsorsiyuma katılan yetkili yatırım kuruluşları arasında yazılı bir konsorsiyum sözleşmesi düzenlenir. Bu sözleşmede yer verilmesi gereken asgari hususlar Kurulca belirlenir.

(2) Halka arza aracılık sözleşmesi ile konsorsiyum sözleşmesinin bir arada yapılmak istenmesi halinde, her iki sözleşmede yer alacak hükümler, tek sözleşmede birleştirilebilir ve sözleşme, konsorsiyuma katılan diğer yatırım kuruluşları ile en az 2 iş günü öncesinden paylaşılacak suretiyle sermaye piyasası aracını ihraç eden ve/veya halka arz eden ile konsorsiyum lideri ve konsorsiyuma katılan diğer yatırım kuruluşları tarafından birlikte imzalanır.

Sözleşme şartlarının uygunluğu

MADDE 58 – (1) Kurul sermaye piyasası araçlarına ilişkin izahnamenin onaylanması aşamasında halka arza aracılık sözleşmelerini ve/veya konsorsiyum sözleşmelerini inceleyerek, gerektiğinde sözleşmelerde sermaye piyasası mevzuatının gerektirdiği değişiklik ve ilavelerin yapılmasını istemeye yetkilidir.

DOKUZUNCU BÖLÜM **Saklama Hizmeti**

Saklama hizmetinin tanımı

MADDE 59 – (1) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamında sermaye piyasası araçlarının müşteri namına saklanması ve yönetimi;

a) Yatırım hizmet ve faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veya her ne nam altında olursa olsun müşteriye ait kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası aracının merkezi saklama kuruluşlarında ve/veya yatırım kuruluşunun kendi nezdinde ve/veya işleme konu sermaye piyasası aracının niteliği itibarıyla gerekli olması halinde başka bir yatırım kuruluşu nezdinde müşteri hesabına hak sahibi bazında tutulması ve izlenmesini, herhalükarda müşteri hesaplarına erişim yetkisi olmasını,

b) Müşteri hesabına veya müşterinin talimatı ile açılmış alt hesaplarına sermaye piyasası araçlarına ilişkin anapara, faiz, temettü ve benzeri gelirlerin tahsili, ödenmesi, yeni pay ve bedelsiz pay alma haklarının ve paylardan doğan oy haklarının kullanılması ve sermaye piyasası araçlarına ilişkin teminat takibi yapılması gibi hizmetlerin sunulması ile söz konusu işlemlerin yatırım kuruluşu nezdindeki müşteri hesaplarına yansıtılmasını, ifade eder.

(2) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti kapsamında yönetilen varlıkların saklanması da birinci fıkrada tanımlanan saklama hizmeti kapsamında değerlendirilir.

(3) Saklama hizmeti sınırlı ve genel saklama hizmeti olmak üzere yürütülür.

a) Sınırlı saklama hizmeti; işlem aracılığı ve portföy aracılığı ile ilgili olarak yetkili olunan ve aracılık hizmetine konu olan sermaye piyasası araçlarının, bireysel portföy yöneticiliğine ilişkin yönetilen portföylerin, aracılık yüklenimi ve en iyi gayret aracılığına ilişkin olarak ise halka arzına aracılık edilen sermaye piyasası araçlarının saklanması ile sınırlıdır.

b) Genel saklama hizmeti; yetkili olunan ve işlemi yapılan yatırım hizmet ve faaliyetlerinden bağımsız olarak sunulan saklama hizmeti sunulmasıdır.

(4) Müşterilerin sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakitlerinin saklanması da sermaye piyasası araçlarının saklanmasına ilişkin esaslara tabidir.

Saklama hizmetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 60 – (1) Sınırlı saklama hizmeti, Kuruldan izin almak kaydıyla Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (ç), (e) veya (f) bentlerinde sayılan hizmet ve faaliyetlerinden herhangi birini yapmaya yetkili yatırım kuruluşları tarafından yapılabilir.

(2) Genel saklama hizmeti, Kuruldan izin almak kaydıyla bankalar ile Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (ç), (e) veya (f) bentlerinde sayılan hizmet ve faaliyetlerinden herhangi birini yapmaya yetkili aracı kurumlar tarafından yapılabilir.

(3) Bankalar, 11 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olanlar hariç olmak üzere, emir iletimine aracılık ettikleri müşterilerine ilgili sermaye piyasası araçları için genel saklama hizmeti veremezler.

(4) Genel saklama hizmeti sunmak üzere faaliyet izni bulunan yatırım kuruluşlarının portföy saklama hizmetinde bulunabilmesi için Kurulun portföy saklama hizmetine ve bu hizmette bulunabilecek kuruluşlar ile ilgili düzenlemeleri uyarınca Kurula başvuruda bulunmaları gerekir.

Saklama hizmetine ilişkin özel şartlar

MADDE 61 – (1) Sınırlı veya genel saklama hizmetine izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının;

a) Sunulacak faaliyetin niteliğine göre Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde sınırlı veya genel saklama hizmeti için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

b) Genel saklama hizmeti sunacakların münhasıran olmak üzere saklama hizmetinden sorumlu birimi veya birimleri kurmuş ve yeterli sayıda ihtisas personelini istihdam etmiş olması,

c) Saklama hizmetini yerine getirebilmesi için gerekli bilgi işlem sistemlerini ve teknolojik altyapıyı kurması ve işlerliğini sağlaması, buna yönelik gerekli düzenlemeleri yapması ve bilgi işlem altyapısını kötü niyetli yazılımdan koruması ve saklamaya yetkili yatırım kuruluşu nezdinde gerçekleştirilecek suistimal ve dolandırıcılığın önlenmesi de dahil tüm tedbirleri alması,

ç) Nezdlerinde gerçekleştirilecek personel veya sistemden kaynaklanan suistimal ve dolandırıcılığın önlenmesi için gerekli tüm önlemleri alması,

d) Saklama hizmeti sunulması sırasında müşteriye ait bilgilerin müşteri çıkarlarına aykırı olarak kurum dışında ve kurum içinde farklı birimler arasında paylaşılmasını engelleyecek iş akış prosedürlerini ve organizasyon yapısını oluşturmuş olması, zorunludur.

(2) Bankaların saklama hizmeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

Saklama sözleşmesi

MADDE 62 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşlarının saklama hizmeti sunmadan önce müşterileri ile asgari hususları Kurulca belirlenecek yazılı bir sözleşme yapmaları zorunludur.

(2) Yurt dışında yerleşik müşterilere saklama hizmeti sunulması sırasında bu müşterilere yurt dışında saklama hizmeti sunan kuruluşla yurt içinde saklamaya yetkili yatırım kuruluşu arasında sunulacak hizmete ilişkin esasları belirleyen bir sözleşme imzalanmış olması durumunda birinci fıkradaki yükümlülük yerine getirilmiş sayılır.

(3) Başka bir yetkili kuruluş tarafından yönetilen bireysel portföylere ilişkin saklama hizmeti sunulması durumunda portföy yöneten kuruluşla saklama hizmeti sunacak yatırım kuruluşu arasında sunulacak hizmete ilişkin esasları belirleyen bir sözleşme imzalanmış ise birinci fıkradaki yükümlülük yerine getirilmiş sayılır.

Müşteri hesaplarının izlenmesine ilişkin esaslar

MADDE 63 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun, saklama hizmeti kapsamında müşteri hesaplarında yer alan sermaye piyasası araçlarına ve nakde ilişkin miktar, yer ve mülkiyet durumunu içeren tam, doğru ve güncel kayıtları tutması ve söz konusu kayıtları Kurulca talep edilmesi halinde iletmesi zorunludur.

(2) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun saklama hizmeti kapsamında müşteri hesaplarına ilişkin tuttuğu tüm kayıtların; müşteriye ait sermaye piyasası araçlarının ve nakdin herhangi bir anda başka bir müşterinin hesabından veya kendi varlıklarından ayırt edilebilecek nitelikte tutulması, hak sahipleri ile bu kişilerin haklarını ve saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun her bir müşteriye olan yükümlülüklerini tam ve doğru olarak yansıtması gerekir.

(3) Yurt dışında yerleşik müşterilere saklama hizmeti sunulması sırasında saklamaya yetkili kuruluş nezdinde tutulan kayıtların, nakit hariç hak sahibi bazında izlenmesi zorunludur.

(4) Kurul, gerekli görmesi halinde yatırım kuruluşları tarafından saklama hizmetine konu olan müşteri varlıklarının mevcudiyetine ve saklama hizmetinin Kurul düzenlemelerine uygunluğuna dair bağımsız bir kuruluş tarafından denetim yapılmasını talep edebilir.

Müşteri hesaplarına ilişkin gizlilik

MADDE 64 – (1) Yatırım kuruluşlarının saklama hizmeti verdikleri müşteri hesaplarına ilişkin bilgilerin gizliliği esastır. Ancak müşteriye bilgilendirerek mevzuatta yetkili kılınanlara bilgi verilmesi gizliliğin ihlali sayılmaz.

Saklanan müşteri varlıklarına ilişkin mutabakat

MADDE 65 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu müşteriye ait sermaye piyasası araçlarına ilişkin müşteri bazında, nakitlere ilişkin olarak ise toplu bazda veya müşteri bazında kendi nezdindeki hesap ve kayıtlar ile merkezi saklama kuruluşları ve/veya başka bir saklamaya yetkili kuruluş nezdindeki hesap ve kayıtlar arasında günlük mutabakat sağlamak zorundadır. Yönetilen bireysel portföylerin başka bir yatırım kuruluşunda saklanması durumunda portföy yöneten kuruluş ile saklama hizmeti veren kuruluş arasında da bu hüküm uygulanır.

(2) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu mutabakatlaşma sırasında herhangi bir uyumsuzluk çıkması durumunda uyumsuzluğu gidermek için derhal gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(3) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu uyumsuzluktan üçüncü bir tarafın sorumlu olduğuna ilişkin makul gerekçelerin varlığı halinde, söz konusu açığı telafi etmek zorunda olmamakla birlikte üçüncü tarafla aralarındaki uyumsuzluğu çözmek amacıyla gerekli adımları atmakla mükelleftir.

(4) Mutabakatlaşma sırasında çıkan uyumsuzluğun bütün önlemlerin alınmasına rağmen 3 iş günü içinde giderilememesi durumunda saklamaya yetkili yatırım kuruluşunca müfettiş veya iç denetimden sorumlu olmak üzere istihdam edilen en üst düzey personel tarafından derhal konuya ilişkin olarak aracı kurumun yönetim kuruluna, bankanın iç denetim komitesine ve Kurula yazılı olarak bilgi verilmesi zorunludur.

(5) Uyumsuzluğun yatırım kuruluşunun mali durumu üzerinde önemli etkiye yol açacak nitelikte olması halinde uyumsuzluğun tespit edilmesini müteakip bu maddenin dördüncü fıkrasındaki 3 iş günlük süre beklenmeksizin derhal konuya ilişkin olarak yatırım kuruluşunun yönetim kuruluna ve Kurula bilgilendirme yapılması zorunludur.

(6) Bu maddeyle ilgili olarak mutabakatların kapsamı ve mutabakatsızlıkların bildirimine ilişkin esasları belirleme konusunda Kurul yetkilidir.

Müşteri hesaplarındaki nakit alacak bakiyelerinin kullanım esasları

MADDE 66 – (1) Yatırım kuruluşları, çerçeve sözleşmesinde müşterinin verdiği yetkiye bağlı olarak, gün içinde herhangi bir müşteri emrine konu olmayan ve gün sonu itibarıyla alacak bakiye veren müşteri hesaplarındaki nakitleri, yetkili oldukları faaliyetler, işletme politikaları ile müşterinin tercihleri doğrultusunda, muhasebe sistemlerinde hesap bazında izlemek kaydıyla, toplu olarak veya müşteri bazında değerlendirebilirler.

(2) Söz konusu nakitlerin toplu olarak değerlendirilmesi halinde elde edilen gelirlerin müşteri hesaplarına oransal olarak dağıtılması esastır.

(3) Yatırım kuruluşlarının, çerçeve sözleşmesinde açıkça belirtmek kaydıyla müşteri hesaplarında kalan nakit alacak bakiyelerinin kullanımında alt limit belirlemeleri mümkündür. Belirlenen bu alt limite ilişkin değişikliklerin de ispat yükü yatırım kuruluşunda olmak üzere müşterilere yazılı olarak veya en seri iletişim aracıyla bildirilmesi zorunludur. Belirlenen alt limitin altında kalan nakitlerin kullanımına ilişkin esaslara sözleşmede ayrıca yer verilir.

(4) Müşterilerin hesaplarındaki nakit alacak bakiyeleri, müşteriler tarafından talep edildiği takdirde en geç 1 iş günü içerisinde ödenmek ve anapara zarara uğratılmamak şartıyla, belirlenen limitin altında kalan müşteri nakitleri çerçeve sözleşmedeki hüküm, getiri talep etmeyen müşterilerin nakitleri ise çerçeve sözleşmeden ayrı olarak müşterilerden münferiden alınacak yazılı onay doğrultusunda, getirisi aracı kurumda kalacak şekilde değerlendirilebilir.

(5) Bankalar nezdinde tutulmakta olan müşteri nakitlerinin aracı kurum müşterileri için açılacak olan münferit bir hesapta, aracı kurumun kendi nakit varlığından ayrı olarak izlenmesi esastır. Müşteriler adına açılacak olan hesap açıkça ilgili aracı kurum müşterilerine ait olduğu belirtilecek şekilde tanımlanır ve amacı dışında kullanılamaz. Müşteri nakit varlıklarının saklandığı hesaplar kredi teminatı olarak gösterilemez, bu hesaplar üzerinde aracı kurum lehine blokaj, rehin ve benzeri takyidat tesis edilemez.

(6) Aracı kurum tarafından müşteri hesabı olarak tayin edilmiş bir banka hesabı açtırılırken, bankaya söz konusu hesaptaki paranın aracı kurumun müşterilerine ait olduğu ve herhangi bir şekilde yatırım kuruluşunun kendi hesabı ile birleştirilmemesi gerektiği hakkında yazılı bilgi verilmesi ve bankadan konuya ilişkin onay alınması zorunludur. Açılan hesabın ismi yatırım kuruluşunun banka nezdindeki diğer hesaplarından yeterince ayırt edilebilecek şekilde olmalıdır. Banka tarafından 15 iş günü içerisinde konuya ilişkin onay verilmemesi durumunda yatırım kuruluşu ilgili tutarı başka bir bankaya aktarmak zorundadır.

Yurt dışı piyasalarda yapılan işlemlerin saklanması ile ilgili özel hükümler

MADDE 67 – (1) Yurt dışı piyasalarda alım satımına aracılık edilen veya saklama hizmeti sunulan sermaye piyasası araçlarının yurt dışında faaliyet gösteren bir kuruluş nezdinde saklanması için, ilgili ülke otoritesinin saklama hizmetine ilişkin düzenlemelerinin olması ve saklama hizmeti alınan kuruluşun da bu düzenlemelere tabi olması şartı aranır. Ancak, işleme konu sermaye piyasası aracının niteliği itibarıyla ilgili ülke otoritesi tarafından yetkilendirilen bir kuruluş nezdinde saklanamaması durumunda müşterinin yazılı onayı alınarak başka bir kuruluştan saklama hizmeti alınabilir.

(2) Yurt dışı piyasalarda alım satımına aracılık edilen sermaye piyasası araçlarının yurt dışında faaliyet gösteren bir kuruluş nezdinde saklanması durumunda işlemci yatırım kuruluşu ile müşteri arasında yapılan sözleşmede sermaye piyasası aracı bazında, saklamaya yetkili kuruluşu tanıttıcı bilgiler ile işlemci yatırım kuruluşu ile saklamaya yetkili kuruluşun hak ve yükümlülüklerine ayrıntılı olarak yer verilir. Yurt dışında faaliyet gösteren saklamaya yetkili kuruluşun değiştirilmek istenmesi halinde, bu durumun müşterilere en seri iletişim aracı vasıtasıyla derhal bildirilmesi ve çerçeve sözleşmenin güncellenmesi gerekmektedir.

Müşteri ile saklamacı kuruluş arasında mutabakat

MADDE 68 – (1) Saklama hizmeti sunulan müşteriler ile saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun iç kontrolden sorumlu birimi veya personeli tarafından müşteriye ait sermaye piyasası araçları ve nakde ilişkin her takvim yılında en az 1 defa yazılı veya elektronik ortamda mutabakat sağlanması zorunludur. Söz konusu mutabakat işlemlerinin sonucu iç kontrolden sorumlu olmak üzere istihdam edilen en üst düzey personel tarafından aracı kurumun yönetim kuruluna, bankanın iç denetim komitesine ve ihtilaf olması halinde Kurula 3 iş günü içerisinde yazılı olarak bildirilir.

(2) Profesyonel müşterilerden yazılı onay alınması durumunda birinci fıkrada yer alan mutabakatın yapılması zorunlu değildir.

(3) Bu maddeyle ilgili olarak mutabakatların kapsamı ve mutabakatsızlıkların bildirimine ilişkin esasları belirleme konusunda Kurul yetkilidir.

Müşteri varlıklarına ilişkin bildirim

MADDE 69 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu tarafından müşterilere ait sermaye piyasası araçlarına ve nakde ilişkin olarak müşterilere Kurulun belge ve kayıt düzenlemelerinde yer alan esaslar çerçevesinde asgari olarak ayda bir bildirim yapılması esastır. Bildirim yapılmaması hususunda profesyonel müşterilerle sözleşme imzalanması veya bu hususa çerçeve sözleşmede yer verilmesi mümkündür. Bildirim, müşterilere ait sermaye piyasası araçları ve nakde ilişkin asgari olarak tarih ve sermaye piyasası aracı bazında saklama bakiyelerini içermelidir.

(2) Müşteriye sunulan diğer yatırım hizmet ve faaliyetleri dolayısıyla yapılan bildirim birinci fıkradaki hususları içermesi halinde, müşteriye ayrıca bildirim yapılmayabilir.

(3) Bu madde uyarınca müşteriye yapılan bildirimlere müşteri tarafından itiraz edilmemesi mutabakat alındığı anlamına gelmez.

Bireysel portföylerin saklanması ile ilgili özel hükümler

MADDE 70 – (1) Kurulun portföy yönetim şirketleri ve bu şirketlerin faaliyetleri ile ilgili düzenlemeleri saklı kalmak kaydıyla, genel saklama hizmeti üzere faaliyet izni almış yatırım kuruluşlarının, portföy yönetim şirketleri veya başka yatırım kuruluşları tarafından yönetilen bireysel portföylere ilişkin saklama hizmeti vermesi durumunda;

a) Finansal varlıkların her bir yatırımcı adına açılmış ayrı bir saklama hesabında saklanması,

b) Fiziken veya kayden saklanması mümkün olmayan varlıkların mevcudiyetini ve yatırımcıya aidiyetini gösteren belgelerin ilgili hesaplara kaydedilmek üzere saklama hizmetini verecek kuruluşa teslim edilmesi,

gerekir.

(2) Birinci fıkra kapsamında aşağıdaki ilke ve esaslara uyulur:

a) Müşteriler adına hesap açılması esas olmakla beraber saklama hizmetini verecek kuruluş takas talimatlarını yerine getirirken müşterilerin nakit ve menkul kıymet transferleri için havuz hesabı kullanarak toplu takas yapabilir. Toplu takas yapılması halinde, müşterilerin sahip olduğu varlıkların müşteri hesaplarına dağıtılarak müşteri bazında izlenmesi ve hakların takibinin bireysel bazda yapılması, saklama hizmetini verecek kuruluşun, toplu hesaptan yapılacak serbest nakit veya varlık transferlerinin sadece müşteriler adına bu müşteriler ile portföy yönetimine yetkili kuruluş arasında yapılan sözleşme çerçevesinde açılmış olan hesaplara gerçekleştirilmesi gerekir.

b) Saklama hesabının vekaleten portföy yönetimine yetkili kuruluş tarafından açılması halinde, saklama hizmetini verecek kuruluşun hesabın açılmasını müteakip müşteriye hesap bilgilerini ve değişiklik olması halinde de değişiklikleri bildirmesi gerekir.

c) Portföy yönetimine yetkili kuruluş tarafından saklama hizmetini verecek kuruluşa bilgi verilmeden müşteriler adına herhangi bir kurum nezdinde hesap açılmaz.

ç) Portföy hesabına yapılacak işlemlerde sözleşme uyarınca müşteriden önceden teyit alınması zorunluluğu olması halinde, saklama hizmetini verecek kuruluş tarafından müşterilere blokaj koyma imkanı getirilebilir.

d) Saklama hizmetini verecek kuruluşun, müşterileri Kurulun belge ve kayıt ile ilgili düzenlemelerine göre asgari ayda 1 defa bilgilendirmesi, ayrıca internet şubesi üzerinden müşterilerin hesap bilgilerine anlık erişimini sağlaması gerekir.

e) Saklama hizmetini verecek kuruluşun müşterilerin portföylerinde yer alan finansal varlıklar üzerindeki haklarını etkileyebilecek durumları ve hesaplarında gerçekleştirilen önemlilik arz eden varlık ve nakit hareketlerini müşterilere en kısa zamanda bildirmesi gerekir.

f) Müşteriler için yapılan işlemlerde nakit ve varlık hareketleri teslim karşılığı ödeme ilkesine göre yapılır. Teslim karşılığı ödeme ilkesi, işleme taraf olan kuruluşun, varlıkların kendisine ulaşması ile eş anlı olarak nakit çıkışını ya da nakdin teslim alınması ile eş anlı olarak varlık çıkışını yapmasını ifade eder. Portföy yöneticiliği faaliyeti kapsamındaki işlemler hariç olmak üzere finansal varlıkların tesliminde veya saklama hesabından çıkışında müşterilerin yazılı talimatı gerekir.

(3) Yetkili yatırım kuruluşlarının kendi yönettikleri bireysel portföyler için sundukları sınırlı saklama hizmeti sırasında bu maddede yer alan ilke ve esaslar kıyasen uygulanır.

ONUNCU BÖLÜM

Yan Hizmetlerin Sunulması

Sermaye piyasaları ile ilgili danışmanlık hizmetleri sunulması

MADDE 71 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında aşağıdaki faaliyetlerde bulunabilirler:

a) Şirketlerin uzun ve kısa vadeli finansal hedefleri, risk tercihleri, nakit gereksinimleri ve vergi mevzuatı karşısındaki durumları dikkate alınarak yatırım planlarının oluşturulması.

b) Şirketlerin, aktif-pasif yönetimi çerçevesinde finansal durum tablosu analiz edilmesi, gelir kaynaklarının ayrıştırılması, finansman seçeneklerinin tespit edilmesi, risklerin tanımlanması ve azaltılması veya gelirlerin artırılması yoluyla mali profillerinin geliştirilmesi gibi konularda yazılı veya sözlü yorum ve tavsiyelerde bulunulması.

c) Şirketlerin, birleşme, bölünme, ele geçirme ve iş ortaklıklarının kurulması ve benzeri sermaye veya ortaklık yapılarındaki değişikliklerle ilgili yeniden yapılandırılma faaliyetleri ve tasfiye sürecinde yazılı veya sözlü yorum ve tavsiyelerde bulunulması.

ç) Sermaye piyasaları ile ilgili (a), (b) ve (c) bentlerindeki benzer mahiyetteki diğer danışmanlık hizmetlerinin sunulması.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Kredi ya da ödünç verilmesi ve döviz hizmetleri sunulması

MADDE 72 – (1) Sermaye piyasası araçlarının kredili alım, açığa satış ve ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin ilke ve esaslar Kurul tarafından ayrıca belirlenir.

(2) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, yatırım hizmet ve faaliyetleri ile sınırlı olarak döviz hizmetleri sunabilirler. Bu konuda ilgili mevzuatta ayrıca bir izin alınması gerekiyorsa, öncelikle gerekli izinlerin alınması zorunludur. Bu hizmeti sunacak aracı kurumların işlem veya portföy aracılığı faaliyet izni almış olması gereklidir.

Genel yatırım tavsiyesi sunulması

MADDE 73 – (1) Genel yatırım tavsiyesi sunulması, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olmamak kaydıyla, bir veya daha fazla sermaye piyasası aracı veya ihraççı hakkında, müşterilere veya dağıtım kanallarına yönelik olarak hazırlanan ve sermaye piyasası araçlarının mevcut veya gelecekteki fiyat veya değerlerine ilişkin yorum da dâhil, açıkça veya zımnen bir yatırım stratejisini öneren veya tavsiye eden yönlendirici nitelikteki her türlü araştırma veya diğer bilgi sunulması faaliyetidir.

(2) Genel yatırım tavsiyesi faaliyeti kapsamında hazırlanan ve belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olmamak kaydıyla müşterilere veya dağıtım kanallarına sunulan bilgilerin müşteri ile bire bir paylaşılması da bu faaliyet kapsamındadır.

(3) Yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketleri, 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun çerçevesinde faaliyet gösteren medya hizmet sağlayıcıları, 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu çerçevesinde süreli yayın yapanlar tarafından sunulanlar ile medya ve elektronik ortamda yer alanlar dahil her türlü genel yatırım tavsiyesinin 78 inci ve 79 uncu maddelerde yer alan esaslara uygun olarak sunulması zorunludur.

(4) Basın yayına yetkili kuruluşlarca sunulan genel yatırım tavsiyelerinin, ayrıca 6112 sayılı Kanunda belirtilen ilke ve esaslara uygun olması gerekir.

Aracılık yüklenimi yürütülmesi ile ilgili hizmetlerin sunulması

MADDE 74 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında, sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmesi planlanan ihraççı ile ilgili olarak mali ve ekonomik analiz ile pazar araştırmaları yapılması, ilgili şirketin mali tablolarının sermaye piyasası mevzuatına uygunluğunun sağlanması, ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli esas sözleşme değişikliklerinin yapılması, kamuoyuna açıklanacak bilgi ve belgelerin belirlenmesi yönünde çalışmalar yapılması gibi faaliyetlerde bulunabilirler.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Finansman sağlanmasında aracılık hizmeti sunulması

MADDE 75 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında, şirketlerin, yurt içi ve yurt dışı piyasalardan finansman ihtiyaçlarının karşılanmasına, alternatif finansman stratejilerinin belirlenmesine, mali risklerden korunmaları konularında yazılı veya sözlü yorum ve tavsiyelerde bulunulmasına, finansman ihtiyacı olan ve finansman sağlayacak tarafların bir araya getirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunabilirler.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Servet yönetimi ve finansal planlama yapılması

MADDE 76 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında, kişilere, ailelere ya da ortak yatırım hedeflerine sahip kişilerden oluşan gruplara yönelik mali, hukuki, vergisel ve benzeri hususlarda danışmanlık hizmeti sunulması, bu kişilerin finansal ve finansal olmayan varlıklarından oluşan servetlerine yönelik planlama yapılması ve servetlerinin yatırım hedeflerine ve tercihlerine uygun olarak yönetilmesi faaliyetlerinde bulunabilirler.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmetin sunulması sırasında yatırım danışmanlığı ya da portföy yöneticiliği faaliyetlerine ihtiyaç olması durumunda, bu faaliyetlerin Kuruldan izin almış yetkili kuruluşlar tarafından bu Tebliğde yer alan esaslar çerçevesinde sunulmasının sağlanması gerekir.

(3) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Diğer hizmet ve faaliyetler

MADDE 77 – (1) Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında aracı kurumlar, Kurulun uygun görüşü alınmak suretiyle diğer finansal ürün ve hizmetleri de sunabilirler. Söz konusu finansal hizmet ve ürünün sunumunun kendi özel mevzuatında özel bir izne veya yetkiye bağlanmış olması durumunda, bu fıkra kapsamında hizmet veya ürünün sunumuna başlanmadan önce aracı kurumlar tarafından gerekli izinlerin alınması zorunludur.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Genel Yatırım Tavsiyelerine İlişkin Esaslar

Genel yatırım tavsiyelerinde uyulması gereken esaslar

MADDE 78 – (1) Genel yatırım tavsiyelerinde bulunan kuruluşların sundukları yorum ve tavsiyeler, 48 inci maddenin ikinci fıkrasının (b), (c), (ç), (d), (e), (f), (g), (ğ) bentleri ile üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan esaslara tabidir.

(2) Sunulan genel yatırım tavsiyelerinde ayrıca;

a) Tavsiyenin yenilenme sıklığına ve varsa güncellenmesine ilişkin politikaların belirlenmiş olması halinde söz konusu politikalara ilişkin özet bilgiler ile daha önce ilan edilen politikalarda ortaya çıkan önemli değişikliklere,

b) Açık ve dikkat çekici bir şekilde, tavsiyenin dağıtım için ilk hazırlandığı tarih ile tavsiyede yer alan tüm fiyatların tarih ve zamanına,

c) Tavsiyenin, aynı sermaye piyasası aracı veya ihraççı için aynı kurum tarafından geçmiş 12 aylık sürede yayımlanmış olan tavsiyeden farklı bir yatırım stratejisini içermesi durumunda, açıkça ve dikkat çekici şekilde, bu değişikliğe, değişikliğin gerekçesine ve daha önce yayımlanan tavsiyenin tarihine,
yer verilmesi zorunludur.

(3) Bu madde kapsamında kamuya açıklanan genel yatırım tavsiyelerine ilişkin bilgilerin, genel yatırım tavsiyelerine oranla önemli ölçüde uzun olması durumunda, değerlendirme ve yöntemlerde herhangi bir değişiklik olmaması kaydıyla, ilgili yatırım kuruluşu veya basın yayına yetkili kuruluşun internet sitesi gibi, kamu tarafından bilgilere kolayca ve doğrudan ulaşılabilecek bir yere açıkça ve dikkat çekici şekilde atıfta bulunulması yeterlidir.

(4) Genel yatırım tavsiyelerinin sunulması sırasında 50 nci maddedeki finansal ilişki veya çıkar çatışmalarının açıklanmasına ilişkin esaslara uyulur.

Uyarı notunun yayımlanmasına ilişkin esaslar

MADDE 79 – (1) Genel yatırım tavsiyelerinin sunumunda EK/3'te yer alan uyarı notuna aşağıdaki esaslara uygun olacak şekilde yer verilir:

a) Dağıtım kanalları yoluyla yapılan yorum ve tavsiyelerde, uyarı notuna dikkat çekici bir şekilde yorum ve tavsiyelerle aynı yazı karakterinde ve punto büyüklüğünde olmak kaydıyla, tavsiyenin yer aldığı metnin sonunda yer verilmesi.

b) Dağıtım kanalları tanımı içinde yer alan bilgisayarla oluşturulan iletişim ağıları vasıtasıyla sunulan yorum ve tavsiyelerde; yorum ve tavsiyelerle aynı yazı karakterinde ve punto büyüklüğünde olmak kaydıyla, uyarı notunun yorum ve tavsiyelerin yer aldığı sayfanın görüntülenmesi öncesinde ve dikkat çekici bir şekilde görüntülenmesi.

c) Dağıtım kanalları tanımı içinde yer alan televizyon ve radyo gibi her türlü görsel ve işitsel kitle iletişim aracı vasıtasıyla sunulan yorum ve tavsiyelerde; uyarı notunun radyoda programın başında ve sonunda bir defa okunması; televizyon ekranında ise uyarı metnine, rahatlıkla okunabilmesini teminen ekranın bütününe kapsayacak şekilde olmak kaydıyla, programın başında ve sonunda 15 saniye süreyle yer verilmesi, ayrıca program süresince okumayı güçleştirmeyecek biçimde akan bir bant olarak iki defa sunulması.

(2) Genel yatırım tavsiyesinin müşteriye bire bir sunulması sırasında ise EK/4'te yer alan uyarının müşteriye yapılması zorunludur.

Finansal bilgi sunulması

MADDE 80 – (1) Bu Tebliğ kapsamında finansal bilgi, sermaye piyasası araçları, bunları ihraç eden ortaklık ve kuruluşlar ile piyasa eğilimleri hakkında yönlendirici nitelikte olmayan yazılı veya sözlü bilgidir.

(2) Finansal bilginin sunulması yatırım danışmanlığı faaliyeti ya da genel yatırım tavsiyesi sunulması kapsamında sayılmaz. Ancak sunulan bilgilerin tarafsız ve dürüst olması, belli bir kişi, grup ya da portföyün ihtiyaçlarının karşılanması amacını taşıması gerekir.

ONİKİNCİ BÖLÜM Geçici ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğler

MADDE 81 – (1) 7/9/2000 tarihli ve 24163 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No: 46) 22/4/2002 tarihli ve 24734 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yatırım Danışmanlığı Faaliyetine ve Bu Faaliyette Bulunacak Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No: 55), 27/8/2011 tarihli ve 28038 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri ve Bu İşlemleri Gerçekleştirebilecek Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No: 125) yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan tebliğlere yapılan atıflar, bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Başvuruların sonuçlandırılması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kurula yapılacak başvurular mevcut düzenlemeler çerçevesinde sonuçlandırılır.

(2) Yatırım kuruluşları tarafından Kurula yapılmış ve bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sonuçlandırılmamış olan başvurular bu Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Mevcut faaliyet izinlerine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Yatırım kuruluşları sunmak istedikleri yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetler için bu Tebliğ ile öngörülen asgari özsermaye dahil olmak üzere özel şartları yerine getirdiklerini tevsik edici belgeler ile bu Tebliğin yürürlük tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde Kurula başvuruda bulunurlar. Bu süre içinde Kurula başvuruda bulunmayan yatırım kuruluşlarının mevcut yetki belgeleri ve faaliyet izinleri iptal edilir.

(2) Yatırım kuruluşları, kendilerine bu Tebliğ uyarınca faaliyet izni verilene kadar mevcut faaliyet esasları çerçevesinde faaliyetlerini yürütür.

Yürürlük

MADDE 82 – (1) Bu Tebliğ 1/7/2014 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 83 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Kurul yürütür.

EK/1

İşlem aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir tablo:

Kuruluş/Sermaye Piyasası Aracı	Menkul kıymet		Türev araç	
	Pay	Diğer	Kaldıraçlı işlemler hariç türev araçlar (Borsaya veya portföy aracısına iletilmek üzere)	Kaldıraçlı işlemler
Aracı Kurum	+	+	+	+
Mevduat ve Katılım Bankası	-	+	+ (pay endekslerine ya da paya dayalı olanlar hariç)	-
Kalkınma ve Yatırım Bankası	-	+	+ (pay endekslerine ya da paya dayalı olanlar hariç)	-

EK/2

Portföy aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir tablo:

Kuruluş/Sermaye Piyasası Aracı	Menkul kıymet		Türev araç	
	Pay	Diğer	Kaldıraçlı işlemler hariç türev araçlar (tezgahüstü piyasada gerçekleştirilmek üzere)	Kaldıraçlı işlemler
Aracı Kurum	+	+	+	+
Mevduat ve Katılım Bankası	-	+	+ (paya dayalı olanlar hariç, pay endekslerine dayalı dahil)	-
Kalkınma ve Yatırım Bankası	-	+	+ (paya dayalı olanlar hariç, pay endekslerine dayalı dahil)	-

EK/3

Sermaye Piyasası Kurulunun "Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"i Uyarınca Yayımlanan Uyarı Notu

"Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir."

EK/4

Sermaye Piyasası Kurulunun "Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"i Uyarınca Yapılacak Uyarı

"Size sunduğum yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Bu tavsiyeler genel nitelikte olup, özel olarak sizin mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olarak hazırlanmadı. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir."